

၂၀၀၅ ခုနှစ် မှ ၂၀၁၀ ခုနှစ်ထိ

တောင်ကြီးတိုင်းရင်းဆေးရုံ

အတွင်းလူနာဌာနတွင်တက်ရောက်ကုသမှုခံယူခဲ့သော

လေငန်းရောဂါများအားလေ့လာခြင်း

၂။ သုတေသီများ

(က) ဒေါ်မြဆွေ ဒု-တိုင်းရင်းဆေးမှူး၊
တောင်ကြီးတိုင်းရင်းဆေးရုံ

(ခ) ဦးမျိုးမင်းဝင်း လ/ထတိုင်းရင်းဆေးမှူး၊
တောင်ကြီးတိုင်းရင်းဆေးရုံ

(ဂ) ဒေါ်သန်းသန်းနိုင် လ/ထတိုင်းရင်းဆေးမှူး၊
တောင်ကြီးတိုင်းရင်းဆေးရုံ

(ဃ) ဒေါ်နှင်းမြတ်ထိုက် ဒု-လ/ထတိုင်းရင်းဆေးမှူး၊
တောင်ကြီးတိုင်းရင်းဆေးရုံ

၃။ နိဒါန်း

မြန်မာ့တိုင်းရင်းဆေးပညာဖြင့် ပြည်သူလူထု၏ ကျန်းမာရေးလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ပေးနေသလို ပြည်သူလူထုမှာလည်း မြန်မာ့ တိုင်းရင်းဆေးပညာကို ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်မှယနေ့ထိ လက်ခံကျင့်သုံး ဆောင်ရွက်နေပါသည်။ မြန်မာ့တိုင်းရင်းဆေး၏ ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးနည်းပါးမှု၊ ရောဂါများကို အမြစ်ပြတ်ပျောက်ကင်းမှုများကြောင့် ပြည်သူများမှာ အားကိုး အားထားပြုကြပါသည်။

ယခုတင်သွင်းသောစာတမ်းမှာ တိုင်းရင်းဆေးရုံသို့တက်ရောက်ကုသမှု
အများဆုံးဖြစ်သော လေငန်းရောဂါနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်(တောင်ပိုင်း)ရှိ
ရာသီဥတု၊ လူမျိုးတို့၏ ဓလေ့စရိုက်တို့ကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်း
သုတေသနစာတမ်း တစ်စောင်ဖြစ်ပါသည်။ လေငန်းရောဂါသည်
ရောဂါတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ် သော်လည်း သွေးတိုးရောဂါ၏
နောက်ဆက်တွဲရောဂါဟုပင် ဆိုနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်
လေငန်းရောဂါအကြောင်း သုတေသနပြုလေ့လာခြင်းသည် ရောဂါ
ကြီး(၆)မျိုးထဲမှ သွေးတိုးရောဂါကို လေ့လာရာရောက်သည်ဟု
ယူဆရပါသည်။

၄။ ယေဘုယျရည်ရွယ်ချက်

တောင်ကြီးတိုင်းရင်းဆေးရုံတွင် တက်ရောက်ကုသခဲ့သော
လူနာများ ၏ လေငန်းရောဂါကို ဖြစ်စေသော အကြောင်းတရားများ
သိရှိစေရန်

အဓိကရည်ရွယ်ချက်မှာ

(က) တောင်ကြီးတိုင်းရင်းဆေးရုံတွင် တက်ရောက်ကုသမှုခံယူခဲ့
သော လေငန်းရောဂါရှင်များ၏ ဒေသအရ
လေငန်းရောဂါဖြစ်ရခြင်း အကြောင်းအရင်းများကို သိရှိစေရန်။

(ခ) ပြည်သူလူထုအား လေငန်းရောဂါနှင့်ပါတ်သက်သော
ကျန်းမာရေး ပညာပေးရန်။

၅။ သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင်ပါဝင်သော ပစ္စည်းနှင့်သုတေသန
ပြုလုပ်နည်း

တောင်ကြီးတိုင်းရင်းဆေးရုံတွင် ၂၀၀၅ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၀ ထိ

တက် ရောက်ကုသမှုခံယူခဲ့သော လေငန်းလူနာများ၏

ဆေးမှတ်တမ်းများကို အခြေခံ၍ သုတေသနပြုလုပ်ပါသည်။

၆။ လေ့လာတွေ့ရှိချက်

တောင်ကြီးတိုင်းရင်းဆေးရုံတွင် ၂၀၀၅ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၀ ခုနှစ်ထိ
တက်ရောက်ခဲ့သော လေငန်းလူနာများကို ဆေးမှတ်တမ်း
စနစ်တကျယူ၍ ဤသုတေသနစာတမ်းကို ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။
ဤစာတမ်းမှာ ရောဂါ ကုထုံးကို လေ့လာခြင်းမရှိဘဲ
မြန်မာတိုင်းရင်းဆေးပညာအရ ရောဂါဖြစ် ကြောင်းများကို
တောင်ကြီးမြို့ပတ်ဝန်းကျင်ရှိဒေသများ၏ ရာသီဥတု၊ ဓလေ့ စရိုက်၊
အစားအသောက်များကို အခြေခံ၍ သုတေသနပြုလေ့လာခြင်း ဖြစ်သည်။

တောင်ကြီးတိုင်းရင်းဆေးရုံတွင် တက်ရောက်ခဲ့သော လေငန်း
လူနာများကို ၂၀၀၅ ခုနှစ်မှစတင်၍ စာရင်း ကောက်သူထားရာ -

၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် လေငန်းလူနာဦးရေ - ၄၄ ဦး

၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် လေငန်းလူနာဦးရေ - ၄၅ ဦး

၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင် လေငန်းလူနာဦးရေ - ၆၃ ဦး

၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် လေငန်းလူနာဦးရေ - ၉၈ ဦး

၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် လေငန်းလူနာဦးရေ - ၇၇ ဦး

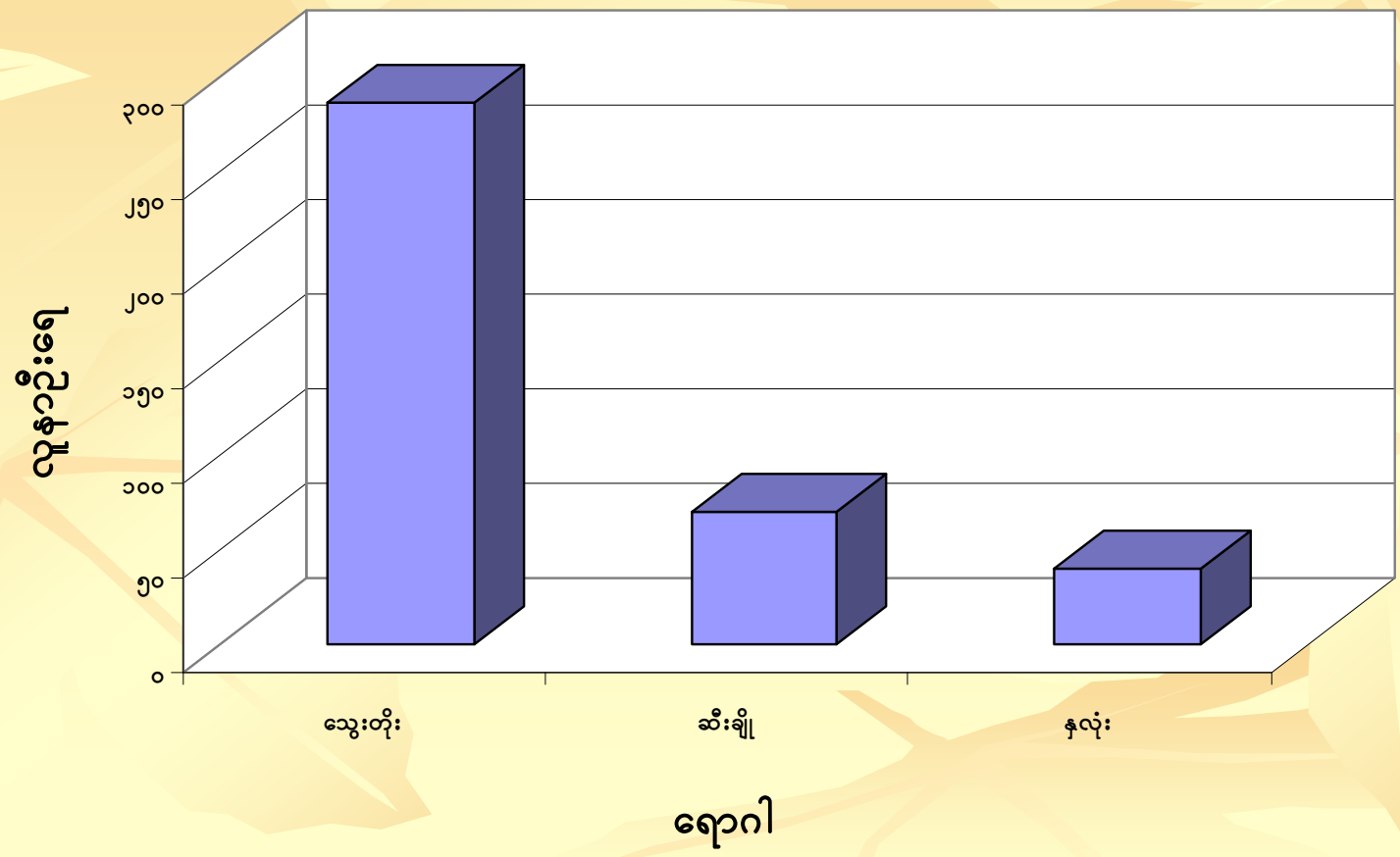
၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် လေငန်းလူနာဦးရေ - ၇၀ ဦး

အထက်ပါလူနာများကို အခြေပြု၍ သုတေသနစာတမ်းများကို
ကောက်ယူလေ့လာခဲ့ရာ စုစုပေါင်းလူနာ (၃၉၇)ဦးတွင် လေငန်းရောဂါ
ဖြစ်ရခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းအရင်းမှာ
သွေးတိုးရောဂါကြောင့်ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။
မြန်မာတိုင်းရင်းဆေးပညာအရ လေ့လာရာတွင် သွေးတိုး ရောဂါသည်
ကာလ၊ အတ္ထု၊ ကမ္မတို့ကို လွန်၊ ယုတ်၊ လွဲမှားစွာ ကျင့်သုံးခြင်း ဟူသော
အကြောင်းတရားများကို တွေ့ရှိရပါသည်။

၂၀၀၅ မှ ၂၀၁၀ ခုနှစ်ထိ သွေးတိုး၊ ဆီးချို၊ နှလုံးကြောင့်ဖြစ်သော
လေငန်းရောဂါလူနာဦးရေ စုစုပေါင်းနှင့် ရာခိုင်နှုန်း

စဉ်	ရောဂါ	လူနာဦးရေ	ရာခိုင်နှုန်း
၁။	သွေးတိုး	၂၈၇ ယောက်	၇၂.၂၉ %
၂။	ဆီးချို	၇၀ ယောက်	၁၇.၆၃ %
၃။	နှလုံး	၄၀ ယောက်	၁၀.၀၈ %

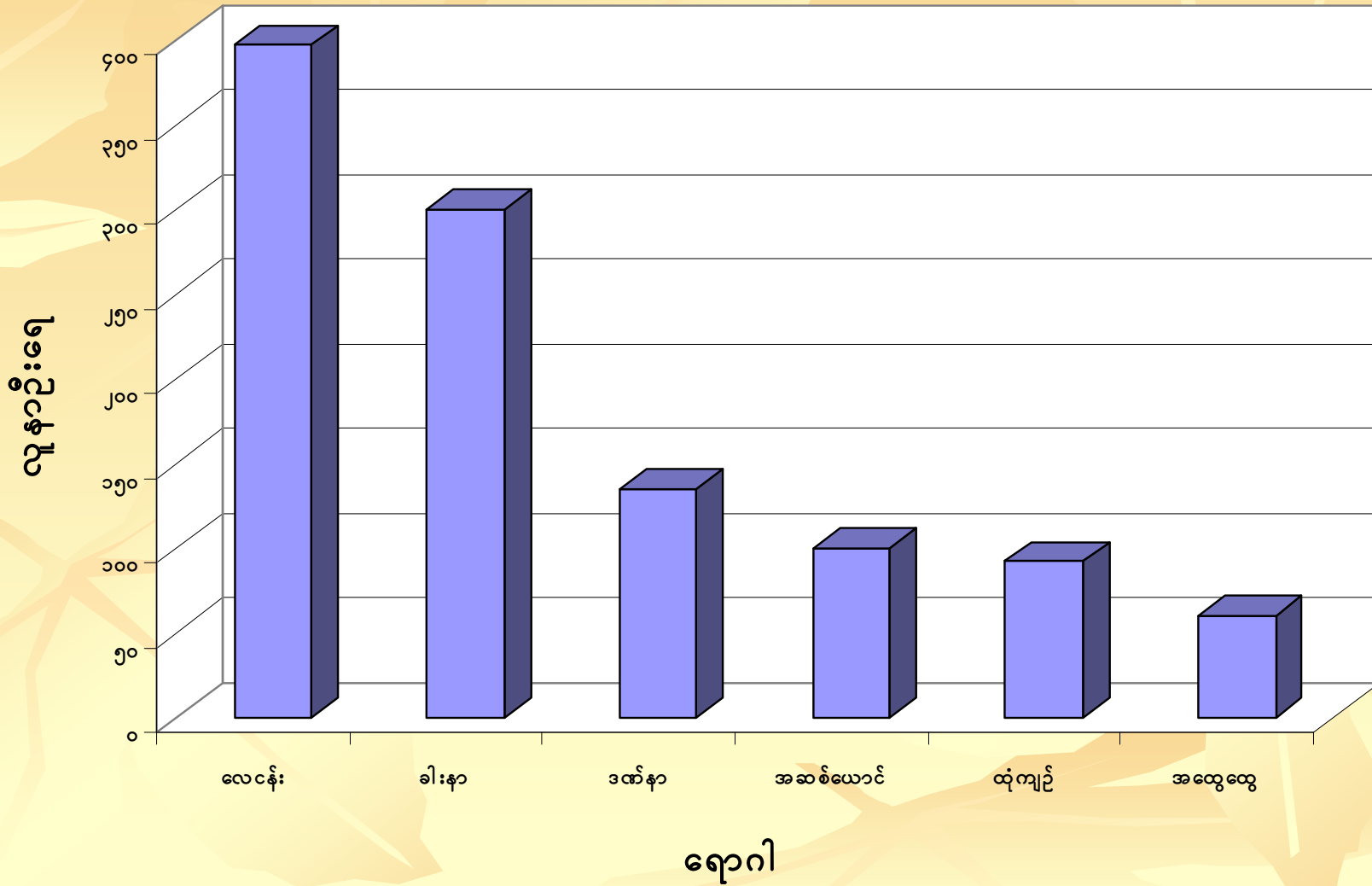
၂၀၀၅ ခုနှစ် မှ ၂၀၁၀ ခုနှစ်အထိ သွေးတိုး၊ ဆီးချို၊
နှလုံးရောဂါကြောင့်ဖြစ်သော လေငန်းရောဂါ လူနာအခြေပြယေား

၂၀၀၅ မှ ၂၀၁၀ ခုနှစ်ထိ လူနာဦးရေစုစုပေါင်းနှင့် ရာခိုင်နှုန်း

စဉ်	ရောဂါ	လူနာဦးရေ	ရာခိုင်နှုန်း
၁။	လေငန်း	၃၉၇	၃၆.၆၂ %
၂။	ခါးနာ	၃၀၀	၂၇.၆၈ %
၃။	ဒဏ်နာ	၁၃၅	၁၂.၄၅ %
၄။	အဆစ်ယောင်	၁၀၀	၉.၂၃ %
၅။	ထုံကျဉ်	၉၂	၈.၄၉ %
၆။	အထွေထွေ	၆၀	၅.၅၃ %
	စုစုပေါင်း	၁၀၈၄	ယောက်

၂၀၀၅ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၀ ခုနှစ် အထိ လူနာဦးရေ စုစုပေါင်းအခြေပြယေား

သွေးတိုးရောဂါနှင့်ဒေသ

ရှမ်းပြည်နယ်(တောင်ပိုင်း)ဒေသသည် အနုပအရပ်ဒေသမျိုးဖြစ်ပြီး
လေ၊ သလိပ်နှင့်ပါတ်သက်သော ရောဂါအဖြစ်များသည်။ ဤဒေသ
တစ်ခုလုံး၏ ရာသီဥတုကိုခြုံကြည့်လျှင် အေးမျှစိုစွတ်နှင့်
အေးမြခြောက်သွေ့ ရာသီဥတုအဖြစ် တွေ့ရှိရသည်။
မြန်မာ့တိုင်းရင်းဆေးပညာအရကြည့်လျှင် ဤရာသီဥတုမျိုးတွင် ဗဟိန္ဒု၊
အာပေါ၊ အာဗန္ဓုန အားကြီး၍ အဇ္ဈတ္တတေဇော၊ ဝါယော
ဝါတ်အားကြီးသည်။

အတ္ထ

ရှမ်းပြည်နယ်(တောင်ပိုင်း)တွင်နေထိုင်သောလူမျိုးအများစု၏

နေထိုင် စားသောက်မှုပုံစံမှာ ပုံမှန်အစားအစာတွင် ဝက်သား၊ အမဲသား၊

ဆိတ်သား၊ ပဲအမျိုးမျိုး၊ မုံညှင်း၊ ပန်းဂေါ်ဖီ၊ ဂေါ်ဖီထုပ်၊ မှိုအမျိုးမျိုး၊ မျှစ်၊

အာလူး၊ ပဲပင်ပေါက်၊ ပဲပြား၊ ကိုက်လန်၊ လက်လုပ်ချဉ်အမျိုးမျိုးတို့ကို

ပုံမှန်စား သော်လည်း ပဲပုပ်နှင့် ဆန်စီးတို့ကို လွန်ကဲစွာစားသုံးသည်ကို

တွေ့ရှိရသည်။ ပဲပုပ်သည်သွေးမတိုးသော်လည်း ပဲပုပ်ပြုလုပ်ရာတွင်

အိမ်သုံးဆားကို ပုံမှန် ထက်လွန်ကဲစွာထည့်၍ ပြုလုပ်ထားသောကြောင့်

သွေးကိုတိုးစေပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူများသည် ဝက်သား၊ ပဲပုပ်၊ မျှစ်၊ မျှစ်ချဉ်၊ အာလူး၊
မြေပဲဆံ၊ ဆီထိုဟူးတို့ကိုလွန်ကဲစွာစားသည်ကိုတွေ့ရသည်။ လူဦးရေ၏
၈၀% မှာဆေးလိပ်နှင့် အရက်သောက်သုံးသူများဖြစ်ကြပါသည်။
ဒေသခံပြည်သူ များသည် တောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းကို
အဓိကလုပ်ဆောင်ပြီး ပင်ပန်းခြင်း ပျောက်စေရန်
အရက်ကိုသောက်သည်မှာ ရိုးရာဓလေ့တစ်ခုကဲ့သို့ ဖြစ်နေ ပါသည်။
သနပ်ဖက်မှာလည်း ရှမ်းပြည်နယ်၏ အဓိကထွက်ကုန်ဖြစ်၍
ဆေးလိပ်သောက်သုံးသူမှာလည်းများပါသည်။ စားသောက်မှုပုံစံမှာ
ထမင်း စားတိုင်း ငရုပ်သီးတောင့်နှင့် ပဲပုပ်ထောင်းတို့ကို ပုံမှန်စားပြီး
မုံညှင်းချဉ် ကိုလည်းအတိုအမြုပ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊
သုတ်စားခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း အစားများသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။
ငင်းအပြင် ထမင်းစားပြီးတိုင်း ရေနှေးကြမ်းကို ဆားထည်ရိ

ကမ္မ

ဒေသခံလူမျိုးအများစုမှာ သောက်ရေ၊ သုံးရေ အသုံးပြုရာတွင်
 စိမ့်စမ်းရေ၊ မိုးရေတို့ကို လှောင်၍ အသုံးပြုပါသည်။
 တနေကုန်တောင်ယာ လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ကြရပြီး ညနေစောင်းတွင်
 လှောင်ရေတို့ကို ချိုးလေ့ ရှိပါသည်။ အရက်သောက်ပြီး
 ဥတု၏ အအေးဒဏ်ကို သတိမမူဘဲ အင်္ကျီ ချွတ်၍
 အလုပ်လုပ်ကိုင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ အမျိုးသမီးအများစုမှာလည်း
 အမျိုးသမီးသဘာဝဓမ္မတာလာနေစဉ်တွင် အလေးမထားဘဲ ခေါင်းလျှော်၊
 ရေချိုးလေ့ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ခေါင်းလျှော်ပြီးလျှင်လည်း ဆံပင်ကို
 ခြောက်သွေ့အောင်မပြုလုပ်ဘဲ ဆံပင်ရေစိုဖြင့်ပင် ဆံထုံးထိုးသည်ကို
 တွေ့ရ ပါသည်။

သုံးသပ်ချက်

ဤဒေသရှိလူမျိုးတို့၏ ကာလ၊ အတ္ထု၊ ကမ္မတို့သည် အထက်
ဖော်ပြပါအရ သွေးတိုးကိုဖြစ်စေသော အကြောင်းများကို လွန်၊ ယုတ်၊
လွဲမှားစွာကျင့်သုံးခြင်းကြောင့် သွေးတိုးစေကာ လေငန်းရောဂါဖြစ်ခြင်းကို
တွေ့ရှိရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စားသောက်မှုပုံစံမှာလည်း ပူစပ်ချဉ်ငန်အရသာ
တို့ကို လွန်ကဲစွာစားသုံးခြင်း၊ အနေအထိုင်အားဖြင့် အဟိန္ဒရာသီဥတု၏
အအေးခါတ်ကို အမှုမထားဘဲ နွေးထွေးစွာနေထိုင်မှု မရှိခြင်းကိုတွေ့ရှိ
ရပါသည်။

ထို့အပြင်ဤဒေသ၏ ရာသီဥတုမှာအများအားဖြင့် အေးမြစိုစွတ်၊ အေးမြ
ခြောက်သွေ့သော ရာသီဥတုမျိုးဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဗဟိန္ဒ၊ အာပေါ၊ အာဗဒ္ဒန
ဖြစ်နေချိန်တွင် ပြင်ပရာသီဥတု၏အအေးဓာတ်ကို အမှုမထားဘဲနွေးထွေးစွာ
နေထိုင်မှုမရှိခြင်း၊စားသောက်မှုလေ့ထုံးစံမှာလည်းဗဟိန္ဒ၊အာပေါ၊အာဗဒ္ဒနကို
ပို၍ဖြစ်စေသော ပူစပ်ချဉ်ငန်အရသာတို့ကို လွန်ကဲစွာ စားသုံးခြင်းကြောင့်
အဇ္ဈတ္တ၊ တေဇော၊ ဝါယောဓိတ်တို့ပိုမိုအားကြီးလာကာ သွေးတိုးရောဂါ
ကို ပိုမိုပြင်းထန်စေသည်ဟု သုံးသပ်မိပါသည်။

အကြံပြုချက်

သွေးတိုးရောဂါသည် ဝက်သား၊ ပဲပုပ်၊ ဆီထိုဖူးစသော
အတက်စာ များကို စားခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အငန်အရသာများကို
အစားများ ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
စိတ်ဖိစီးမှုများခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း အဖြစ် များပါသည်။
၎င်းအချက်များကိုပြုပြင်စေရန် ဒေသခံပြည်သူလူထုအား
အသိပညာပေးဟောပြောပွဲများ ပြုလုပ်ပါက သွေးတိုးရောဂါကို
ကာကွယ်နိုင် ပြီး သွေးတိုးကြောင့်ဖြစ်သော လေငန်းရောဂါကိုပါ
ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်ပါ ကြောင်း အကြံပြုအပ်ပါသည်။

နိဂုံး

ယခုကဲ့သို့ သုတေသနစာတမ်းများ စနစ်တကျကောက်ယူ၍
တိုင်းရင်းဆေးကဏ္ဍအသီးသီးတွင် အသုံးပြုသွားပါက တိုင်းရင်းဆေး
ပညာရပ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမည်ဖြစ်ပါကြောင်း နိဂုံးချုပ်အပ်ပါသည်။

ကိုးကားချက်

တောင်ကြီးတိုင်းရင်းဆေးရုံတွင် အတွင်းလူနာဌာနတွင် ၂၀၀၅
ခုနှစ်မှ ၂၀၁၀ ခုနှစ်ထိ တက်ရောက်ကုသခဲ့သော လူနာလချုပ်များ။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဤစာတမ်းတင်သွင်းနိုင်ရေးအတွက် သုတေသနစာတမ်းဖတ်ပွဲ ကျင်းပပေးပါသော ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန နှင့် တိုင်းရင်းဆေးပညာ ဦးစီးဌာနမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ပါမောက္ခ ဒေါက်တာအောင်မြင့်၊ တိုင်းရင်းဆေးတက္ကသိုလ်ပါမောက္ခချုပ်ပါမောက္ခဒေါက်တာသန်းမောင်၊ ဒုတိယပါမောက္ခချုပ်ဦးဝထွန်းနှင့် ညွှန်ကြားရေးမှူးများ၊ ဦးမြင့်စိုး (ပြည်နယ်ဦးစီးမှူး၊ ရှမ်းပြည်နယ်)၊ ဦးအောင်ကျော်မင်း (ဆေးရုံအုပ်၊ တောင်ကြီး တိုင်းရင်းဆေးရုံ)၊ စာတမ်းဖတ်ပွဲဖြစ်မြောက်အောင် ကူညီပံ့ပိုး ပေးပါသော ဂရိတ်ဝေါ၊ ထွန်းရွှေဝါ၊ ကေသီပန်၊ မှန်ချို၊ မောရိယ တိုင်းရင်းဆေးဝါး ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းတို့အား လည်းကောင်း၊ အခြားကျေးဇူးတင်ထိုက်သူများအားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်း မှတ်တမ်းတင် အပ်ပါသည်။

ausZłwi fgo n f